

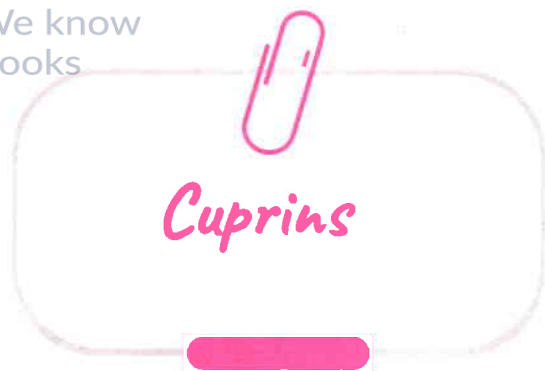
Cristina Cergan | Cristina Radu
Bogdan Rațiu | Lavinia Rizoiu | Iris Tănăsescu

V-VIII

NE PREGĂTIM PENTRU EXCELENȚĂ!

OLIMPIADE NAȚIONALE DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Repere teoretice, modele de
subiecte, sugestii de răspuns și
recomandări de lectură

Cuvânt-înainte	3
----------------------	---

Capitolul I Tipare textuale	5
Textul narativ.....	6
Textul descriptiv.....	10
Textul dialogal/dialogat.....	14
Textul explicativ.....	16
Textul argumentativ.....	20

Enunțuri

Capitolul II Olimpiada Națională de Limba și Literatura Română. Teste de antrenament	
pentru proba scrisă	23
Clasa a V-a.....	24
Clasa a VI-a.....	47
Clasa a VII-a	71
Clasa a VIII-a.....	99

Capitolul III Olimpiada Națională Interdisciplinară de Limba și Literatura Română și Religie	
CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ. Teste de antrenament pentru proba scrisă	127
Clasa a V-a. Secțiunea – <i>Creația ca dar al iubirii divine</i>	128
Clasa a VI-a. Secțiunea – <i>Eu și universul meu familial</i>	134
Clasa a VII-a. Secțiunea – <i>Omul în comuniune cu semenii și divinitatea</i>	142
Clasa a VIII-a. Secțiunea – <i>Iubirea ca formă de comuniune și împlinire</i>	151

Capitolul IV Olimpiada pentru elevii din mediul rural UNIVERSUL CUNOAȘTERII PRIN LECTURĂ.	
Teste de antrenament pentru proba scrisă	159
Clasa a V-a.....	160
Clasa a VI-a	163
Clasa a VII-a	166
Clasa a VIII-a.....	169

Capitolul V Olimpiada Națională de Limba și Literatură Română. Teste de antrenament

pentru proba orală.....	173
Clasa a V-a.....	174
Clasa a VI-a.....	177
Clasa a VII-a.....	180
Clasa a VIII-a.....	183

Capitolul VI Olimpiada Națională Interdisciplinară de Limba și Literatură Română și Religie

CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ. Teste de antrenament pentru proba orală	187
Clasa a V-a. Secțiunea – <i>Creația ca dar al iubirii divine</i>	188
Clasa a VI-a. Secțiunea – <i>Eu și universul meu familial</i>	189
Clasa a VII-a. Secțiunea – <i>Omul în comuniune cu semenii și divinitatea</i>	190
Clasa a VIII-a. Secțiunea – <i>Iubirea ca formă de comuniune și împlinire</i>	191

Bareme de evaluare și sugestii de răspuns

Olimpiada Națională de Limba și Literatură Română. Teste de antrenament pentru proba scrisă...	192
Clasa a V-a.....	192
Clasa a VI-a.....	201
Clasa a VII-a.....	210
Clasa a VIII-a.....	220

Olimpiada Națională Interdisciplinară de Limba și Literatură Română și Religie

CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ. Teste de antrenament pentru proba scrisă	231
Clasa a V-a. Secțiunea – <i>Creația ca dar al iubirii divine</i>	231
Clasa a VI-a. Secțiunea – <i>Eu și universul meu familial</i>	236
Clasa a VII-a. Secțiunea – <i>Omul în comuniune cu semenii și divinitatea</i>	240
Clasa a VIII-a. Secțiunea – <i>Iubirea ca formă de comuniune și împlinire</i>	245

Olimpiada pentru elevii din mediul rural UNIVERSUL CUNOAȘTERII PRIN LECTURĂ.

Teste de antrenament pentru proba scrisă	251
Clasa a V-a.....	251
Clasa a VI-a.....	253
Clasa a VII-a.....	254
Clasa a VIII-a.....	256

<i>Recomandări de lectură</i>	258
-------------------------------------	-----

REPERE TEORETICE

Definire: Textul narativ relatează, prin vocea unui narator, o acțiune unitară care cuprinde o succesiune de evenimente.

Trăsături:

- evenimentele sunt prezentate cronologic, desfășurându-se într-un anumit interval de timp;
- acțiunea este situată într-un cadru spațio-temporal;
- la acțiune participă personaje;
- vocea autorului este preluată de un narator subiectiv sau obiectiv;
- relatarea se realizează prin narațiune la persoana I sau la persoana a III-a;
- este dominantă secvența narativă, care conține etapele prezentate în tabelul de mai jos.

Schema prototipică a secvenței narrative – etapele acțiunii:

Etapele acțiunii	Componente
Situația inițială	▪ Cine? ▪ Unde? ▪ Când? ▪ Care este atmosfera de început? ▪ Prezentarea stării de echilibru care precedă declanșarea acțiunii.
Elementul declanșator/ complicația/ forța perturbatoare	Prezența unei probleme, a unei acțiuni care dezechilibrează situația personajelor; prezentarea faptelor care rup echilibrul (un conflict între două personaje, dorințe, motive de natură interioară etc.).
Transformarea/procesul/ acțiunea	Desfășurarea evenimentelor, peripețiile, reacțiile personajelor în fața problemei; evenimentele nu trebuie gradate. Moment de maximă intensitate.
Rezolvarea	Sfârșitul acțiunii, rezultatul și consecințele acțiunii personajelor; evenimentele care pun capăt încercărilor.
Situația finală	Concluzia poveștii, restabilirea echilibrului și morala poveștii.

Observații:

- verbele exprimă acțiuni cărora le sunt asociate personajele;
- narațiunea se raportează la acțiuni succesive care se înscriu într-o durată;
- evenimentele se pot desfășura într-un singur fir narativ, dar pot și să se producă în paralel;
- trebuie să fie clar menționate timpul și spațiul și să se folosească conectori de timp: *după aceea, ulterior, mai apoi, în final*;
- naratorul este o voce ficțională care relatează ceea ce se întâmplă în interiorul cărții:
 - a) în cadrul unei narațiuni la persoana I, naratorul este în același timp personaj și are o imagine subiectivă asupra lumii și a destinului personajelor, el participând la acțiune;
 - b) în cadrul unei narațiuni la persoana a III-a, naratorul nu participă la acțiune și are o imagine de ansamblu asupra lumii și a destinului personajelor.

1. Scrie un text narativ la persoana a III-a, de 150 – 300 de cuvinte, în care să relatezi întâmplările dintr-o călătorie cu prietenii tăi cei mai buni. În realizarea textului utilizează următorul organizator grafic:

ORGANIZATOR NARATIV

Titlu: _____ Autor: _____

Personaje

Situație inițială

Problemă

Când –

Unde –

Soluție

Introducere

Cuprins

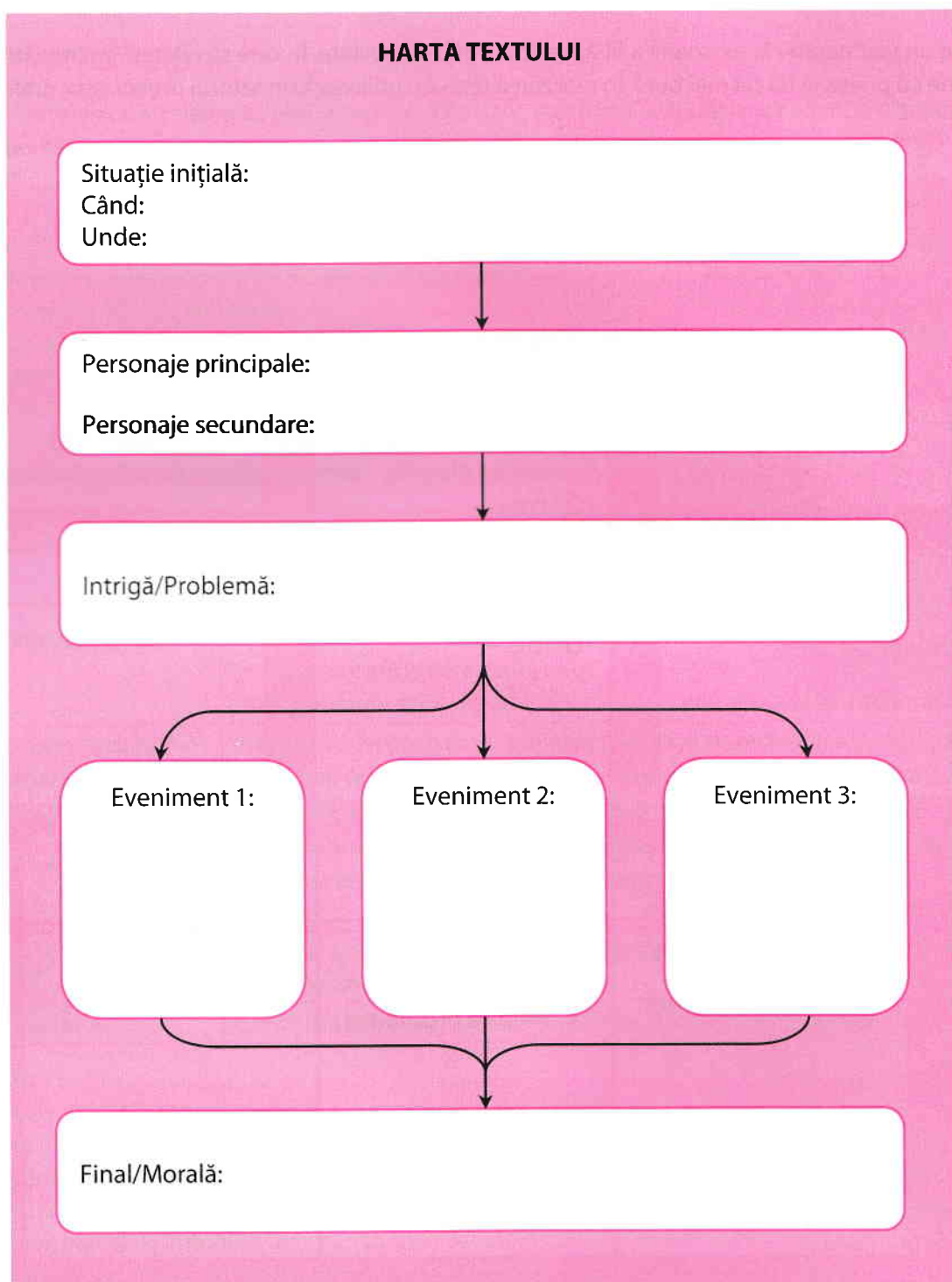
Încheiere

Cadru + personaje
Element declanșator

Acțiunea care se
petrece pentru
rezolvarea problemei

Soluție

2. Scrie un text narativ la persoana I, de 150 – 300 de cuvinte, în care să relatezi întâmplările petrecute cu familia ta la munte. În realizarea textului utilizează următorul organizator grafic:

AUTOEVALUEAZĂ-TE

Evaluează calitatea textului tău pe baza următoarelor criterii de reușită:

CRITERII	DA	NU
Introducerea anunță punctul de plecare al narațiunii, indicii temporali și spațiali, dar și personajele.		
Narațiunea este la persoana a III-a sau la persoana I.		
Unele trăsături ale personajului principal sunt clar menționate, iar altele reies din comportamentul său.		
Intriga este explicit prezentată.		
Evenimentele sunt în relație cronologică și cauzală.		
Verbele sunt dinamice și accentuează transformarea acțiunii.		
Sunt marcate prin alineat momentele de tensiune, rezolvarea problemelor, dar și valoarea/înțelepciunea propusă de această întâmplare.		

REPERE TEORETICE

Definire: Textul descriptiv presupune prezentarea caracteristicilor unei ființe, ale unui obiect, ale unui loc, ale unui personaj sau ale unui sentiment, astfel încât cititorul să poată vizualiza/imagina ceea ce se descrie.

Trăsături:

- se utilizează cuvinte din câmpul lexical al temei;
- vocabularul este asociat celor cinci simțuri: vizual, auditiv, olfactiv, gustativ, tactil;
- domină grupul nominal, substantivele și adjectivele;
- se folosesc verbe la timpurile prezent și imperfect;
- se utilizează cuvinte care surprind locul, planul și timpul;
- din punct de vedere stilistic sunt prezente: epitetul, enumerația, comparația, metafora;
- se utilizează apozitia pentru a oferi detalii suplimentare.

Schema prototipică a secvenței descriptive:

Componente	Trăsături	Întrebări directoare
Ancorare	Menționarea temei, prezentarea întregului. Se oferă o imagine de ansamblu.	Despre ce/cine va fi vorba? Care este perspectiva de ansamblu asupra temei?
Aspectualizare	Prezentarea calităților și a proprietăților întregului (culoare, dimensiune, formă etc.). Se oferă o imagine a temei prin detalii.	Prin ce se caracterizează tema? Care sunt calitățile subiectului descris? Prin ce se particularizează?
Punere în relație	Tema prezentată se pune în relație cu alte obiecte din punct de vedere spațial și temporal (plan apropiat, plan îndepărtat, de la stânga la dreapta, de sus în jos). Se realizează analogii cu ajutorul comparației și al metaforei.	Unde se află subiectul și în ce moment este surprins? Cu ce se poate compara subiectul?
Reformulare	Realizarea unei sinteze care să impresioneze cititorul și să-l determine la reflecție. Crearea unei imagini care va rămâne în mintea cititorului.	Cu ce te-a impresionat subiectul descris?

Funcțiile descrierii:

- funcția poetică – are scopul de a emoționa, de a provoca anumite trăiri, anumite emoții, stări sufletești;
- funcția narativă:
 - mimesică – de creare a impresiei de real;
 - mathesică – de informare asupra unei epoci, a unei perioade istorice;
 - de conturare a cadrului spațial și temporal al acțiunii;
 - de realizare a unui portret.

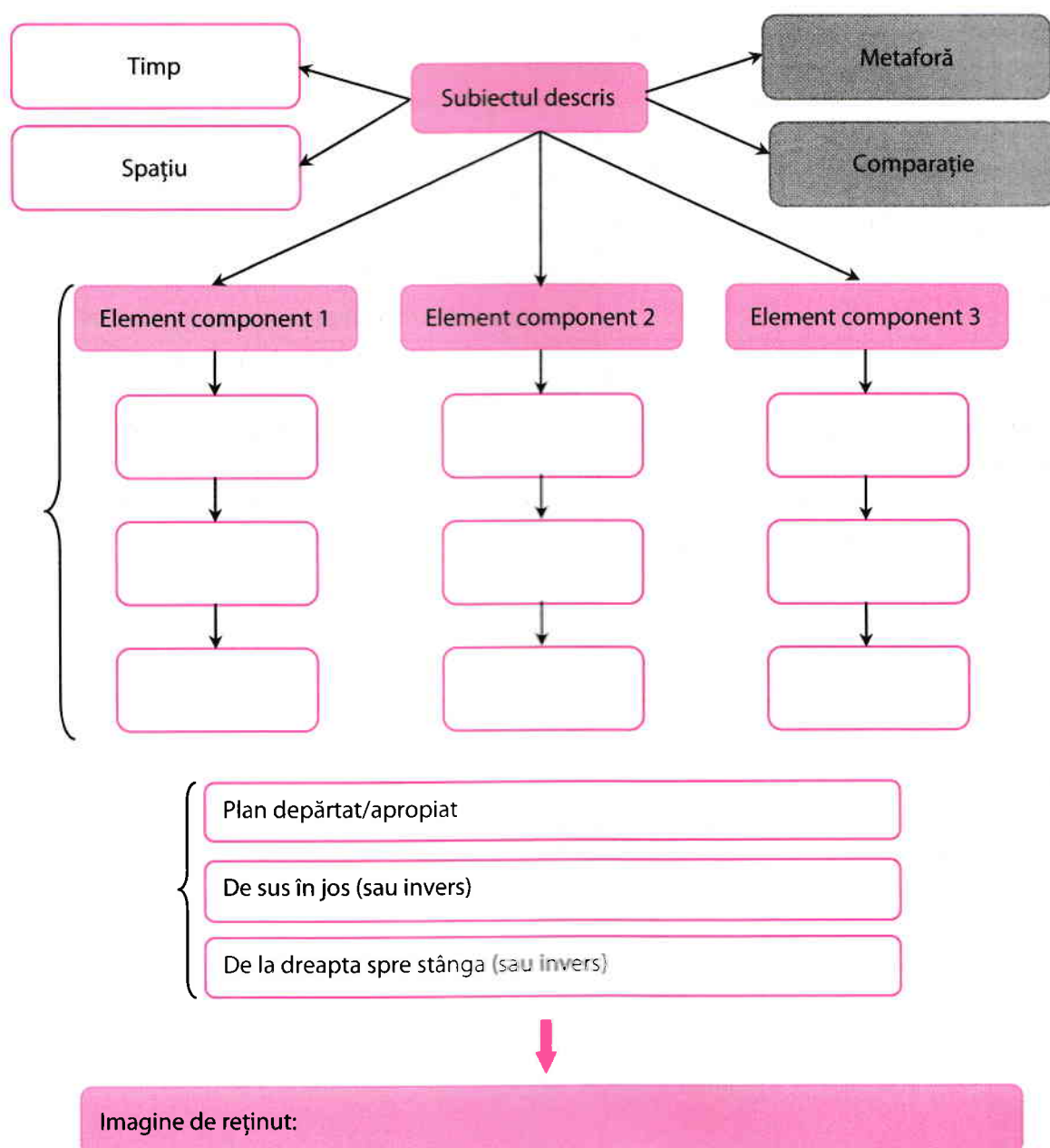
Tehnica descriptivă:

- a) imaginea de ansamblu – panoramică;
- b) detaliile – tehnica detaliului – obiectiv/semnificativ.

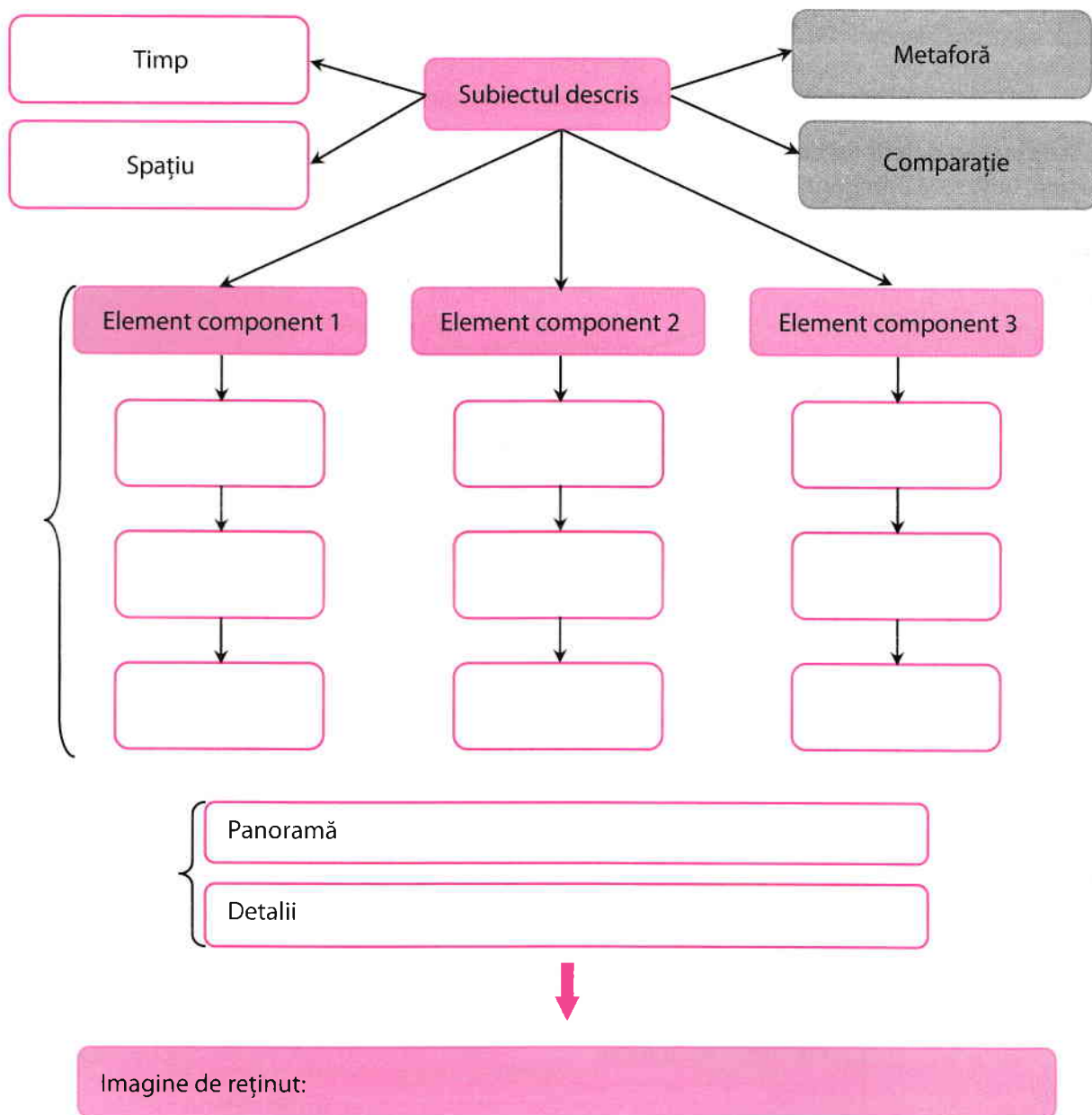

EXERSEAZĂ

1. Scrie un text descriptiv, de tip tablou, de 150 – 200 de cuvinte, în care să prezinți o pădure. În realizarea textului utilizează următorul organizator grafic:

2. Scrie un text descriptiv, de tip portret, de 150 – 200 de cuvinte, în care să prezinți imaginea unei bunici. În realizarea textului utilizează următorul organizator grafic:

Evaluează calitatea textului tău pe baza următoarelor criterii de reușită:

CRITERII	DA	NU
În introducere este prezentat subiectul, sunt anunțate tema și elementul principal care urmează a fi descrise.		
Cuprinsul conține componentele și subcomponentele subiectului descris, precum și trăsăturile, proprietățile sale.		
Se menționează relația subiectului descris cu locul și timpul, precum și relația cu alte subiecte.		
Finalul conține o imagine care impresionează.		
Sunt dominante grupul nominal și verbul la timpul prezent.		
Sunt prezente cuvinte din câmpul lexical al obiectului descris.		
Sunt prezente figuri de stil precum epitetul, enumerația, comparația etc.		
S-a folosit o tehnică anume: panoramică sau de detaliu.		
S-a ales perspectiva descriptivă: plan apropiat, plan îndepărtat.		
S-au creat unele imagini care implică mai multe simțuri.		

REPERE TEORETICE

Definire: Secvența dialogală constă într-o succesiune ierarhizată de secvențe, denumite, de regulă, schimburi.

Trăsături:

- are o punctuație specifică: linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării, punctele de suspensie;
- verbele și pronumele sunt la persoana I sau a II-a;
- sunt prezente formule de adresare;
- sunt prezente interjecțiile;
- apar mărci ale relației dintre personaje, ale contactului direct;
- în funcție de context, limbajul este familiar sau reverențios;
- există verbe ale „spunerii” (verbe „dicendi”): *a spune, a zice, a vorbi, a se consulta, a dezbate, a conversa, a dialoga, a bârbi, a delibera, a negocia, a se sfătui, a împărtăși, a povesti, a se certa, a se plânge, a se confesa.*

Structura prototipică:

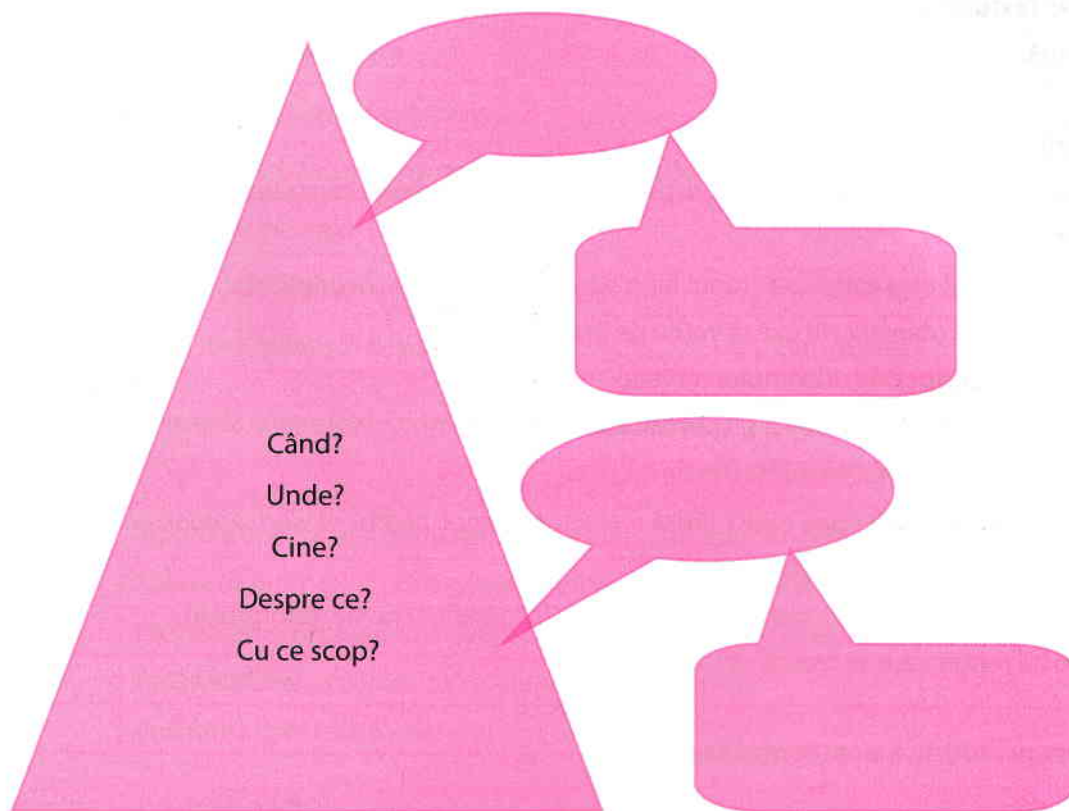
Componente	Trăsături	Întrebări directoare
Secvență de deschidere	Precizează intenția comunicării	Cine vorbește? Cu cine vorbește? Unde? Când? De ce?
Secvență de schimb	Schimbul de replici progresează în funcție de logică	Cum se realizează progresia dialogului?
Secvență de închidere	Cuprinde un enunț care încheie interacțiunea dintre personaje	Cum se încheie dialogul?

EXERSEAZĂ

Realizează un text dialogal, de minimum 150 de cuvinte, între un copil de 13 ani și un colecționar de cărți vechi. În realizarea textului utilizează următorul organizator grafic:

AUTOEVALUEAZĂ-TE

Evaluează calitatea textului tău pe baza următoarelor criterii de reușită:

CRITERII	DA	NU
Este prezentă linia de dialog.		
Sunt prezente cuvinte/structuri specifice comunicării orale, adresării directe (interjecții, verbe și pronume la persoana I sau a II-a).		
Există o temă clară a discuției.		
Se observă relația dintre protagoniști.		
Limbajul utilizat este în concordanță cu personalitatea protagoniștilor.		
Discuția este particularizată pe contextul în care se produce și pe scopul comunicării.		
Dialogul evoluează firesc, iar în final se încheie interacțiunea dintre protagoniști.		